

УДК 796.032:37-053.6

РОЛЬ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ У ВИХОВАННІ МОЛОДІ

Кострікова Катерина

*Херсонський державний університет***Анотація.** У роботі наводиться аналіз напрямків розвитку олімпійської освіти та олімпійського руху.**Ключові слова:** олімпізм, олімпійська освіта, олімпійського руху.**Аннотація.** В роботі представлено аналіз напрямлення розвитку олімпійського освіти та олімпійського руху.**Ключевые слова:** олимпизм, олимпийское образование, олимпийское движение.**Annotation.** The paper presents an analysis of areas of Olympic education and the Olympic movement.**Keywords:** Olympism, Olympic education, Olympic Movement

Постановка проблеми. Виховання підростаючого покоління є однією з стрижневих проблем у сучасній педагогіці. Зростаюча дитяча злочинність, агресія, безпритульність, ріст числа самогубств, а також зловживання алкоголем, поширення наркоманії й інших шкідливих звичок серед підростаючого покоління є наслідком кризових явищ у сучасній системі виховання молоді. Одним із сучасних напрямків гуманізації системи освіти й виховання, де пріоритет надається загальнолюдським цінностям, є побудова навчально-виховного процесу на основі цінностей олімпізму. На думку фахівців (Н. Нісіотіс, 1980; Н. Мюллер, 2003; К. Георгіадіс, 2007) олімпійська освіта може служити ефективним засобом вирішення цієї проблеми.

Результати досліджень [1-5], матеріали міжнародних форумів, Олімпійських конгресів, свідчать про актуальність поширення олімпійської освіти в світі. Проте аналіз наукової літератури та матеріалів мережі Інтернет дозволив виявити, що на сьогоднішній день досі не розроблена ефективна технологія впровадження ідей олімпізму в процес виховання дітей і молоді, що визначає актуальність проведення досліджень у даному напрямі.

Мета - охарактеризувати роль олімпійської освіти у вихованні молоді.

В процесі дослідження використовувались наступні **методи дослідження:** аналіз науково-методичної літератури, узагальнення і систематизація.

Результати дослідження та їх обговорення. Олімпійська освіта, мета якої - залучення дітей та молоді до ідеалів і цінностей олімпізму, займає все більш важливе місце в системі освіти, виховання і навчання підростаючого покоління. У багатьох країнах реалізуються програми олімпійської освіти для школярів, студентів, інших груп дітей та молоді. У 1994 р. за підтримки президента МОК створений Керівний комітет проекту всесвітньої кампанії «Національні олімпійські комітети у дії: просування олімпійських ідеалів через освіту» [2].

Спорт має унікальну силу об'єднувати людей, незалежно від їх походження, релігійних чи культурних вподобань. Спорт є єдиною сферою людського існування, яка досягла універсального закону. Незалежно від того, де в світі ми займаємось спортом, правила однакові і поширюються на всіх. Вони ґрунтуються на людських цінностях дружби, поваги і досконалості. Спорт – це завжди наведення мостів, а не зведення стін.

Залучення дітей та молоді до ідеалів олімпізму, які орієнтовані на загальнолюдські, гуманістичні духовно-моральні цінності, пов'язані зі спортом, особливо важливо в сучасних умовах нашої країни - з урахуванням руйнування колишніх ідеологічних стереотипів, а також беручи до уваги охопили частину молоді надмірний прагматизм, нігілізм і байдужість до духовних цінностей.

У практиці роботи з олімпійської освіти дітей та молоді в даний час застосовується досить широке коло різноманітних форм і методів роботи.

Центральне місце серед них займає робота з роз'яснення та пропаганди ідей олімпізму, олімпійського руху під час навчального процесу в школах, вузах та інших навчальних закладах, і в першу чергу в рамках тих навчальних дисциплін, які безпосередньо пов'язані з областю фізичної культури і спорту (на уроках фізкультури, заняття з фізичного виховання) [3].

Останнім часом багато вчених і педагогів звертають увагу на необхідність суттєвого підвищення частки такої інформаційної, роз'яснювальної роботи на уроках з фізкультури, заняття з фізичного виховання в школах, вузах та інших навчальних закладах. Все більш широке розповсюдження отримують і заняття, які спеціально організує для цих цілей - «олімпійські уроки», «уроки олімпійських знань», «олімпійські годинники» і т.д. В даний час в багатьох країнах підготовлені різні методичні матеріали, включаючи кіно-та відеофільми, для проведення роботи з роз'яснення та пропаганди ідей олімпізму. Робота зі створення таких програм та матеріалів розпочато і в нашій країні [2].

Багато вчених і фахівців вважають, що для підвищення ефективності роботи з роз'яснення та пропаганди ідей олімпізму вона повинна проводитися не тільки на навчальних заняттях, безпосередньо пов'язаних зі сферою фізичної культури і спорту, але і в рамках інших навчальних дисциплін, особливо гуманітарних.

Загальновизнано, що для роз'яснення і пропаганди ідей олімпізму повинно використовуватися не тільки навчальний, а й поза навчальний час.

Апробовані на практиці і різноманітні форми такої роботи: Олімпійський день; виготовлення олімпійської символіки, фільмів і слайдів, а також проведення конкурсів малюнків, фотографій і т.п., театральні постановки на спортивну та олімпійську тематику, «олімпійські КВН»; оформлення стендів, фотовітрин і навіть

«олімпійських залів», проведення лекцій, семінарів, диспутів, дискусій, конференцій, вікторин з олімпійської тематики, обговорення цікавих книг або фільмів, присвячених спорту, Олімпійських ігор; організація змагань серед відмінників навчання за звання «Найспортивніший відмінник»; організація Дошок (Книжок) пошани для учнів, успішно поєднують навчання, спорт і громадську активність; створення Олімпійських музеїв; організація листування зі школярами, студентами, спортсменами інших країн, які цікавляться проблемами олімпійського руху; зустрічі з відомими спортсменами, учасниками олімпійських ігор і тренерами збірних команд; організація шефської допомоги ветеранам спорту, колишнім олімпійцям та ін. [2,4].

На жаль, у реальній практиці педагогічної роботи в рамках олімпійського руху спостерігається надмірне захоплення просвітницьким підходом.

Іноді, як вже зазначалося вище, цілі і завдання цієї роботи взагалі зводять до завдання формування у дітей та молоді олімпійської освіченості. Разом з тим нерідко покладаються невинувдані надії на те, що шляхом роз'яснювальної роботи, на основі лекцій, бесід під час "олімпійських уроків", "уроків олімпійських знань", "олімпійських годин" за допомогою одних лише гасел і закликів вдасться вирішити проблему залучення підростаючого покоління до ідеалів і цінностей олімпізму[4].

В останні роки для пропаганди ідей олімпізму серед дітей та молоді ширше стали використовуватися і самі спортивні змагання. У ході цих змагань застосовується олімпійська атрибутика: підйом олімпійського прапора, олімпійська клятва, церемонія запалювання олімпійського вогню та ін. У багатьох країнах регулярно проводяться (особливо у зв'язку з літніми та зимовими олімпійськими іграми) "Малі Олімпіади", "Олімпійські милі" та інші олімпійські змагання дітей, підлітків та молоді [6].

Якщо казати про олімпійську освіту в нашій країні, то нею займається Національний олімпійський комітет України та Олімпійська академія України.

Перебуваючи у складі НОК України, головним завданням регіонального відділення НОК раніше вважається тісне співробітництво з державними, громадськими та відомчими структурами у справі розвитку фізкультури, спорту і олімпізму, пропагування ідей олімпійського руху та здорового способу життя.

Робота відділення спрямована на впровадження в життя принципів та ідеалів олімпізму.

Якщо говорити про олімпійську освіту, то неможливо не зупинитися на акції «Олімпійська книга», яка була проведена по всій Україні. У всі загальноосвітні школи України були надіслані комплекти літератури (для школи та кожного класу) та плакатів, присвячених олімпійському руху. Відділенням в рамках акції «Олімпійська книга», було проведено конкурс серед шкіл, на оформлення кращого олімпійського куточка.

Для поширення ідей олімпізму організаціями, широко використовується проведення олімпійських уроків. Основна мета олімпійського уроку – виховання учнів на гуманістичних цінностях олімпійського руху, формування в них навичок та культури здорового способу життя, залучення їх до активних занять фізичною культурою і спортом.

Зважаючи на те що олімпійський урок – це перш за все педагогічний процес, учитель повинен вирішувати освітні, виховні та оздоровчі завдання. Зміст уроку повинен відповідати дидактичним принципам: науковості, доступності, послідовності, наочності. У процесі уроку доцільно використовувати дидактичний матеріал, застосовувати технічні засоби навчання.

До участі в уроці залучаються учасники Олімпійських ігор, відомі спортсмени, тренери, випускники навчальних закладів, які мають спортивні досягнення, діячі культури і мистецтва. Велику користь у справі виховання школярів, встановленні добрих стосунків, взаєморозуміння, взаємоповаги і співробітництва сім'ї і школи відіграє участь батьків у цьому заході.

Олімпійські уроки можна проводити як з учнями одного класу, так і з учнями однієї паралелі класів.

Крім того, до заходів Національного олімпійського комітету Херсонської області відносяться такі заходи як «Олімпійське лікування», «Дитяча Олімпіада Херсонщини», «Крок до Олімпу», «Do like Olympians», «Олімпійське лікування з зимових видів спорту» - завдяки всім цим заходам охоплюється велика кількість дітей та молоді, і ця кількість з кожним роком зростає.

В цілому, важливе послання цих програм зрозуміле: вони просувають олімпійські цінності дружби, поваги, майстерності та чесної гри; вони залучають дітей до спорту і заохочують до здорового способу життя.

Висновки:

1. Олімпійська освіта – багаторівневий спеціально організований педагогічний процес формування гармонійно розвиненої особистості через набуття знань, умінь і навичок, розвиток здібностей, інтересів, потреб та ціннісних орієнтацій, що базуються на гуманістичних ідеалах і цінностях олімпізму і є складовою частиною загальної освіти.

2. Інтеграція олімпійської освіти в навчально-виховний процес дозволяє залучити більш широкий загал школярів до гуманістичних ідеалів і цінностей олімпізму, фізкультурно-спортивної діяльності і здорового способу життя, як наслідок, – сприяє вихованню гармонійно розвиненої дитини, вирішуючи завдання, що стоять сьогодні перед українською освітою.

Література

1. Булатова М.М. Система олимпийского образования в Украине (1991-2006): методология и практические результаты /М.М. Булатова //Современный олимпийский спорт и спорт для всех: материалы X Международного научного конгресса. – Гданск, 2006. – С. 38-41.

2. Булатова М.М. Система олімпійської освіти та нові форми її впровадження /М.М. Булатова //Олимпийский спорт и спорт для всех: тезисы IX Международного научного конгресса. – К.: Олимп. литература, 2005. – 7 с.
3. Булатова М. Олимпийская академия Украины: приоритетные направления деятельности /М.М. Булатова // Наука в олимпийском спорте. – 2007. – № 2. – С. 5 – 12.
4. Герцик М.С. Вступ до спеціальностей галузі фізичне виховання і спорт: навч. посіб. /М.С. Герцик, Вацеба О. М. – Л. : Українські технології, 2003. – 232 с.
5. Матвеев С. Олимпийское образование: от древней Греции до современности /С. Матвеев, Л. Радченко, Я. Щербашин //Наука в олимпийском спорте. – 2007. – № 2. – С. 46-52.
6. Матвеев С.Ф. Олімпійська освіта – пріоритетний напрям в діяльності Олімпійської академії України /С.Ф. Матвеев, Л.О. Радченко, Я.С. Щербашин // Олимп. спорт і спорт для всіх: IX Міжнар. наук.конгр.: тези доп. – К.: Олимп. література, 2005. – 22 с.